

Jukka Heikkilä
Mika Sirkkiö

Helsingin pelastuslaitoksen lääkäriyksikön intranet-sivut

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Ensihoitaja (AMK)
Ensihoidon koulutusohjelma
Opinnäytetyö
27.4.2012

Tekijät Otsikko	Jukka Heikkilä ja Mika Sirkkiö Helsingin pelastuslaitoksen lääkäriyksikön intranet-sivut
Sivumäärä Aika	13 sivua + 1 liite 11.4.2012
Tutkinto	Ensihoitaja (AMK)
Koulutusohjelma	Ensihoidon koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Ensihoito
Ohjaajat	Ensihoidon koulutusvastaava Nea Schohin Ensihoidon lehtori Iira Lankinen
Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on lääkäriyksikön sivuston luominen Helsingin pelastuslaitoksen intranetiin. Aloite sivujen luomiseksi on tullut omien kokemusten ja lääkäriyksikössä sekä lääkeluvallisen toimivien henkilöiden kautta. Sivusto tulee toimimaan henkilöstön info- ja koulutussivustona. Tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa tiedonvälitystä Helsingin pelastuslaitoksella erityisesti lääkäriyksikön miehistön keskuudessa, sillä yksikön tiedotusta on hoidettu aiemmin sähköpostitse, pelastuslaitoksen sisäisellä postilla tai ilmoitustaulun välityksellä. Toisena tavoitteena on potilasturvallisuuden parantaminen kehittämällä pelastuslaitoksen henkilöstölle informaatiokanava, jossa on potilaan hoitamiseen tarvittavaa ajankohtaista tietoa. Kaikki lääkäriyksikköön liittyvä informaatio kerätään samaan paikkaan ja sivuston kautta myös muu sairaankuljetushenkilöstö voi hankkia tietoa mm. lääkäriyksikön hoitoprotokollista. Sivustoa varten kerättiin materiaalia Helsingin pelastuslaitoksen tietopankista, HUS:n ensihoitoyksiköltä ja sen lääkäreiltä. Ideoita ja kommentteja sivuston kehittämiseen pyydettiin pelastuslaitoksen ja lääkintäyksikön henkilöstöltä. Sivustolle lisättiin ohjeita lääkäriyksikössä käytössä olevista laitteista ja lääkkeistä sekä koulutusmateriaalia ja muita ajankohtaisia aiheita. Sivujen rakentamiseen käytettiin pelastuslaitoksen omaa web-työkalua. Sivusto on tarkoitettu vain Helsingin pelastuslaitoksen sisäiseen käyttöön eikä sen sisältämää materiaalia luovuteta ulkopuolisille. Sivusto julkaistiin Helsingin pelastuslaitoksen intranetissä maaliskuussa 2012. Tulevaisuudessa sivusto vaatii jatkuvaa ylläpitoa, jotta tiedot säilyvät ajantasaisina ja sisältöä voidaan kehittää käyttäjien toiveiden mukaisesti.	
Avainsanat	Helsingin pelastuslaitos, lääkäriyksikkö, intranet, koulutus, informaatio

Authors Title	Jukka Heikkilä and Mika Sirkkiö An intranet website for the Physician Unit of the Helsinki City Rescue Department
Number of Pages Date	13 pages + 1 appendix 11 April 2012
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Emergency Care
Specialisation	Emergency Care
Instructors	Nea Schohin, Head of Degree Programme Iira Lankinen, Senior Lecturer
The purpose of this final project carried out as a functional study was to create an intranet website for the physician unit of the Helsinki City Rescue Department. The initiative to make the intranet website came from practical experience and the hospital personnel working in the physician unit as well as some persons who had the right to dispense medication. The website will act as an information and education website for hospital personnel. The objective was to make communication easier and quicker in the Helsinki City Rescue Department, especially among the crew of the physician unit since, earlier, the announcements and notifications to the unit were distributed by e-mails, internal post or via notice boards. Another objective was to improve patient safety by developing an information channel for the personnel of the rescue department. All data connected with the physician unit was collected to one intranet website. Also other ambulance service personnel may search for information for instance treatment protocols of the physician unit's on the intranet website. The material for the intranet website was collected from the databank of the Helsinki City Rescue Department, the emergency care unit of HUS (Hospital District of Helsinki and Uusimaa) and their physicians. Ideas and comments for the development of the intranet website were requested from the personnel of the rescue department and the physician unit. Instructions concerning the equipment and medicines used at the physician unit were added to the intranet website, as well as training materials and other current topics. The website is intended for the internal use of the Helsinki City Rescue Department only and its contents are not given to outsiders. The website was published on the intranet of the Helsinki City Rescue Department in March 2012. In the future it's contents may be developed according to the needs and wishes of users.	
Keywords	Helsinki City Rescue Department, physician unit, intranet, education, information, website

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymys	1
3	Opinnäytetyön keskeiset käsitteet ja tiedonhaku	2
3.1	Helsingin pelastuslaitos	2
3.2	Lääkäriyksikkö	3
3.3	Intranet	4
3.4	Tiedon haku	5
4	Internet koulutusvälineenä	5
5	Lääkäriyksikön intranet-sivut	7
5.1	Sivujen luonti	7
5.2	Sisältö	8
5.3	Ulkoasu	9
5.4	Ylläpito	10
6	Eettisyys ja tiedon luotettavuus	10
7	Pohdinta	12
	Lähteet	13
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedonhaut elektronisista tietokannoista: hakusanat, tietokannat ja tulokset	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on lääkäriyksikön sivuston luominen Helsingin pelastuslaitoksen intranetiin. Aloite sivujen luomiseksi on tullut omien kokemusten ja lääkäriyksikössä sekä lääkeluvallisen toimivien henkilöiden kautta. Sivuston kehittäminen on koettu tärkeäksi, koska uutta tietoa tulee usein ja päivittäisiä ilmoitusasioita on paljon. Tiedon välittäminen tulee olla helppoa ja kaikkien lääkäriyksikössä työskentelevien ulottuvilla.

Keräsimme kaiken lääkäriyksikköön liittyvän informaation samaan paikkaan, josta se on helppoa lukea ja kerrata. Lääkäriyksikön oma sivusto helpottaa asioiden kertaamista, sillä intranetiin pääsee jokaiselta Helsingin pelastuslaitoksen tietokoneelta.

Tähän saakka kaikki lääkäriyksikköön liittyvä tieto on jaettu sähköpostin välityksellä tai talon sisäisellä postilla. Myös ajankohtaisista asioista on tiedotettu ilmoitustaulun välityksellä. Sähköpostin ongelmana tiedon välityksessä on se, että informaatio jää piiloon ajan myötä, kun uusia viestejä saapuu sähköpostiin. Ilmoitustaululta on helppo kerrata asioita silloin, kun se on sijoitettu lääkäriambulanssin läheisyyteen. Ongelmana siinä kuitenkin on ollut se, että asioiden kertaaminen on onnistunut vain paikan päällä.

Aihe hyväksytettiin lääkintäyksikössä ja opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Helsingin pelastuslaitoksen lääkintäyksikön kanssa. Helsingin pelastuslaitoksella oli jo olemassa intranet-sivusto. Näiltä sivuilta kuitenkin puuttui selkeä osio, jossa olisi käsitelty lääkäriyksikköön ja sen miehistöön liittyviä asioita.

2 Tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymys

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda lääkäriyksikölle omat sivut Helsingin pelastuslaitoksen intranetiin. Sivusto tulee toimimaan henkilöstön info- ja koulutussivustona. Tavoitteena on helpottaa tiedon saantia ja informaation kulkua Helsingin pelastuslaitoksella lääkäriyksikön miehistön ja myös muun henkilökunnan keskuudessa. Toisena tavoitteena on potilasturvallisuuden parantaminen kehittämällä henkilöstölle in-

formaatiokanava, jossa on potilaan hoitamiseen tarvittavaa ajankohtaista tietoa. Tutkimuskysymyksenä etsitään vastausta kysymykseen ”Miten luoda Helsingin pelastuslaitoksen henkilöstöä, erityisesti lääkäriyksikön miehistöä tukeva sivusto intranettiin?”.

3 Opinnäytetyön keskeiset käsitteet ja tiedonhaku

3.1 Helsingin pelastuslaitos

Helsingin kaupungin terveystakeskus on tilannut pelastuslaitoksen operatiivisen osaston lääkintäyksikön tuottamaan yhdessä HYKS-sairaanhoitoalueen Helsingin ensihoitoyksikön ja Helsingin hätäkeskuksen kanssa ensihoitopalvelun ja kiireellisen sairaankuljetusjärjestelmän pääkaupunkiin. Toukokuussa 2011 voimaan astuneen terveydenhuoltolain mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu, joten siirtymäajan jälkeen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) vastaa oman alueensa ensi-hoitopalveluista 1.1.2013 alkaen. (Helsingin pelastuslaitos 2011.)

Helsingin pelastuslaitoksen operatiivisella osastolla työskentelee n. 450 henkilöä ja heistä n. 350 toimii säännöllisesti sairaankuljetus- ja ensihoitotehtävissä. Työvuoron pituus on 24 tuntia, josta sairaankuljetusyksikön komennus kestää 12 tuntia. Pelastuslaitoksen lääkintäyksikkö huolehtii henkilöstön koulutuksesta, joka suunnitellaan yhteistyössä HUS:n, HYKS:n, Helsingin ensihoitoyksikön sekä pelastuslaitoksen henkilöstön kanssa. (Helsingin pelastuslaitos 2011.)

Uusien asioiden kehitys on viime vuosina ollut ensihoidossa nopeaa. Koulutuksen sisältöön vaikuttavat mm. muuttuvat hoito-ohjeet, hoitoonohjausmenetelmät, hoitovälineet ja erilaiset tekniset laitteet. Kouluttajina toimivat lääkeluvalliset, lääkinnän alue- ja vuorostaavat sekä lääkintäesimiehet. Sairaankuljetuksessa toimivan henkilöstön osaamista testataan vuosittain: joka toinen vuosi perus- ja hoitoelvytystestein ja joka toinen vuosi vuorokoulutuksen sisältöön perustuvalla tentillä. Sopimuksen mukaisesti Helsingin pelastuslaitos tuottaa ensisijaisesti ensihoitopalvelut kiireellisten tehtävien osalta. Helsingin ensihoitoyksikkö toimii lääketieteellisenä asian-tuntijana ja lääkinnän operatiivisen toiminnan johtajana. Sopimuksessa on tarkasti määritelty valmiudessa olevien yksiköiden määrä, taso ja sijainti kellontarkkuudella eri viikonpäiville. Sairaankulje-

tusyksiköt on sijoitettu kaikille pelastuslaitoksen kahdeksalle asemalle sekä Myllypuron sairaankuljetusasemalle. (Helsingin pelastuslaitos 2011.)

Sairaankuljetusyksiköt on jaettu kolmeen eri tasoon henkilöstön koulutuksen sekä käytettävissä olevien varusteiden ja lääkkeiden mukaan. Pelastuslaitoksella on kymmenen perustason ambulanssia, kolme hoitotason ambulanssia sekä keskuspelastusasemalla päivystävät lääkäriyksikkö ja lääkintäesimies. Perustason ambulansseissa työskentelevät ovat koulutukseltaan palomies-sairaankuljettajia tai lähihoitajia ja voivat myös työskennellä lääkeluvallisen henkilön työparina hoitotasolla. Hoitotasonsairaankuljettajat ovat koulutukseltaan sairaanhoitajia tai ensihoitaja AMK:n käyneitä henkilöitä, jotka ovat suorittaneet jokavuotiset lääketentit ja osallistuneet pakollisiin koulutuksiin. Lääkintäesimies rinnastetaan myös hoitotasolle, mutta yksikköön on lisätty muutamia lääkkeitä ja välineitä, joita ei muissa hoitotason autoissa ole. Korkeimpana ja valvovana tasona toimii Helsingin ensihoitoyksikkö, jonka olennainen osa on lääkäriyksikkö (HE10).

3.2 Lääkäriyksikkö

Oleellisena osana HUS-ensihoitoyksikköä on ympärivuorokautinen lääkäriambulanssipäivystys. Lääkäriyksikön tunnus kentällä on HE10. Ambulanssilääkäri ohjaa sairaalan ulkopuolista ensihoitoa ja avoterveydenhuoltoa. HUS-ensihoitoyksikön tehtäviin kuuluu koulutus, lakisääteiset ensihoidon vastuulääkäripalvelut, potilasohjaus sekä ensihoidon ja suuronnettomuusvalmiuden kehittäminen. HUS-ensihoitoyksikkö kuuluu hallinnollisesti HUS-kirurgian toimialaan, jonka toimipiste sijaitsee keskuspelastusaseman tiloissa. Lääkäriyksikössä työskentelee henkilöitä kahdesta eri organisaatiosta: lääkäri ja sairaanhoitaja HUS-ensihoitoyksiköstä sekä kaksi palomies-sairaankuljettajaa Helsingin pelastuslaitokselta. (Helsingin pelastuslaitos 2011.)

Päästäkseen työskentelemään lääkäriyksikköön on hakeuduttava HE10-kurssille. Kurssija järjestetään tarpeen mukaan, mutta viime aikoina niitä on järjestetty vuosittain ja valittuja on ollut 10–15 henkilöä. Vähimmäisvaatimuksena on ollut kolmen vuoden kokemus kiireellisestä sairaankuljetuksesta Helsingissä ja eduksi on katsottu kiinnostus ensihoitoon, esimerkiksi aikaisempi ensihoitoon suuntautunut koulutus. HE10-kurssi kestää viikon ja sisältää koulutusta mm. lääkkeistä, hoitoprotokollista, toimenpiteistä,

hoitovälineistä sekä tutkimusvälineistä kuten i-stat, NIV, c-pap, arteriasetin laitto, infuusion tekeminen ja ruiskupumpun käyttö. Koulutuksen jälkeen oppimisen ja osaamisen taso testataan kirjallisella tentillä. Ennen siirtymistä lääkäriyksikön miehistöön tulee olla suoritettuna vähintään kolme perehdytysvuorokautta lääkäriyksikössä. Ohjeellinen työskentelyaika lääkäriyksikössä kestää kolme vuotta, jona aikana kohtaa erilaisia hätätilapotilaita ja saa kokemusta niiden hoitamisesta.

3.3 Intranet

Intranet-verkko on yrityksen suljettu sisäinen tietoverkko, joka helpottaa tiedon siirtoa yrityksen sisällä. Intranet on kehittynyt internetin kehityksen myötä, koska on haluttu rajata tieto vain pienen ryhmän käyttöön. Ensimmäisiä intranet-sovelluksia olivat sähköposti, ilmoitusluontoiset www-sivut, dokumenttivarastot, työryhmien tukiympäristöt ja erilaiset tietokantasovellukset. (Kortejärvi-Nurmi ym. 2008: 113.)

Intranetillä on monia hyötyjä yrityksille ja yhteisöille, koska se on saatavilla kaikilta tietokoneilta samalla tavalla ja se voidaan liittää muihin sisäisiin tietojärjestelmiin ja keskeisiin tietokantoihin. Intranetiin voi rakentaa vuorovaikuttavia sovelluksia henkilökunnan hyödynnettäväksi, ja se on helposti muuntuva ympäristö riippuen organisaation suuruudesta ja tarpeista. Universaali selainpohjainen käyttöympäristö helpottaa intranetin käytettävyyttä. Hyötynä on matalat aloitus- ja käyttöönottokustannukset sekä alhaiset tiedonjakelukustannukset. Intranet on aikaisempaa rikkaampi sekä vuorovaikutteisempi informaatioympäristö. Intranet mahdollistaa yrityksen/organisaation yhteisen sisällön tuotannon, yhteydenpidon ja päätelaitteiden käytön. Yksi intranetin päätehtävistä on tukea ja kartuttaa organisaation osaamista ja tukea henkilöstön jatkuvaa oppimista. (Alasilta 2000: 251–261.)

Helsingin kaupungin intranet-järjestelmä on nimeltään Helmi. Järjestelmän on toimittanut Logica. Järjestelmän saavat käyttöönsä kaupungin työntekijät. Helmi kokoaa yhteen kaupungin yhteisen intranetin ja virastojen omat intrat. Helmi tarjoaa hakupalvelut, joilla tietoa voi etsiä eri osioista. Järjestelmä tarjoaa perinteisen intran lisäksi välineitä myös yhteistyöhön ja verkostoitumiseen eli työtilat ja extranetin. Järjestelmästä vastaa Talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosasto ja järjestelmäkehityshanketta vetää projektipäällikkö Liisa Huovinen. Julkaisusivuston ulkoasun suunnittelusta

vastaa hallintokeskuksen viestintäyksikkö. Jokaisessa virastossa on nimetty Helmi-palvelulle vastuuhenkilöt: pääkäyttäjät, tutorit, sisällöntuottajat ja työtilojen hyväksyjät. Virastojen pääkäyttäjät ja tutorit opastavat virastojen sisällöntuottajia ja -päivittäjiä sisältöjen ylläpitoon liittyvissä asioissa. Jokainen virasto määrittelee ja ohjeistaa itse, miten käyttäjätuki viraston sisällä organisoidaan.

3.4 Tiedon haku

Tavoitteiden, tarkoituksen ja tutkimuskysymyksen pohjalta työhön alettiin hakea kirjallista aineistoa. Tiedonhaun keskeisimmiksi termeiksi muodostuivat intranet, communication, health ja paramedic. Haimme tietoa myös Metropolia Ammattikorkeakoulun informaation avulla eri tietokannoista ja kirjastojen aineistoista, mutta aiheesta ei löytynyt tutkittua tietoa. Aihetta käsitteleviä teoksia ja artikkeleita löytyi muutamia. Hakusanat, käytetyt tietokannat ja hakutulokset on eritelty liitteessä 1, myös näistä tietoa löytyi hyvin vähän.

4 Internet koulutusvälineenä

Perinteiseen oppimismenetelmään verrattuna internet on mahdollistanut neljä seikkaa. Ensimmäinen asia on monipuoliset tiedonhakumahdollisuudet. Toisena internet tarjoaa mahdollisuuden tuottaa materiaalia, joka on kaikkien saatavilla. Kolmantena asiana on tiedon tuoton mahdollisuus ajasta ja paikasta riippumatta. Neljäntenä oleellisena seikkana on reaaliaikainen ja nopea tiedon hyödyntäminen. (Haasio – Piukkula 2001: 15.)

Intranetin myötä reaaliaikainen tiedonvälitys helpottuu ja sivuston kehittäminen tietyn ammattiryhmän erityistarpeisiin parantaa työntekijöiden tyytyväisyyttä ja esimerkiksi hoidon laatua (Scharfe-Pretino – Von Bacho 2006: 109). Työyhteisössä jokaisen täytyy hallita riittävät tietotekniset taidot, jotta tietoa osataan hakea intranetistä (Tiuttu 2007: 52). Keskeisintä intranetin käytössä on, että tieto on ajantasaista ja asiaankuuluvaa. Jos näin ei ole, intranet ei todennäköisesti saavuta suosiota käyttäjien keskuudessa. (Enwald 2008: 12.)

Verkkopalvelun kehittäminen tulee olla käyttäjäkeskeistä, jolloin tuotteeseen saadaan hyvä käytettävyys ja hyvä käyttäjäkokemus. Toimivan verkkopalvelun edellytyksenä on perusteellinen suunnittelu, jonka pohjalta voidaan lähteä toteuttamaan sivustoa. Toteutuksen jälkeen sivustot tarvitsevat testauksen ennen käyttöönottoa. Käyttöönoton jälkeen seuraa kehittämisen tärkein osa eli jälkiseuranta ja ylläpito. Jälkiseurannan ja ylläpidon toimesta tämä prosessiketju lähtee tarvittaessa uudestaan alusta, jolloin sivut kehittyvät entistä käyttäjäkeskeisemmiksi. (Haasio – Piukkula 2001: 31.)

Kuvio 1. Verkkopalvelun kehittäminen. (Oppiminen verkossa 2001)

Sivustojen suunnittelun tärkeimpiä tavoitteita ovat: käyttäjälle selkeä ja tehokas navigointi, sivuston helppokäyttöisyys, sivustoilla tulee olla juuri ne toiminnot, joita tarvitaan ja sisällön täytyy olla relevanttia sen käyttäjille. (Sinkkonen ym. 2009: 35–36.)

Verkkosivuston suunnittelijan tulisi pitää kirkkaana mielessään kenelle ja miksi verkkosivustoa rakennetaan. Sivustolle kirjoittavalla on aina vastuu asiasisällöstä ja sen tarpeellisuudesta. Kirjoittajan tehtävänä on palvella lukijoitaan heidän tarpeisiinsa vastaten. (Alasilta 2002: 383.)

Verkkokoulutus/-oppiminen on tullut yleisemmäksi myös muilla kuin perinteisillä verkko-työskentelyaloilla, kuten vankiloissa ja palokunnissa, ja verkkokoulutuksen tarve lisääntyy jatkuvasti. Tietyn rajatun ryhmän tarvitsemaa ajantasaista erikoistietoa voi olla vaikeaa saada muualta kuin heille rakennetusta verkkoympäristöstä. (Shachtman 2000: 208.)

5 Lääkäriyksikön intranet-sivut

5.1 Sivujen luonti

Sivujen luonti käynnistyi yhteisellä palaverilla Helsingin pelastuslaitoksen lääkintäyksikön kanssa. Palaverissa intranet-sivujen aihe esiteltiin ja tämän pohjalta saimme suullisen toimeksiannon lääkäriyksikön sivujen luomiseksi. Seuraavaksi aloimme ideoida sivujen rakennetta ja sisältöä.

Sivuja varten hankittiin päivitysoikeudet hallinto-osaston tiedottajalta Päivi Aravuorelta, joka vastaa Helsingin pelastuslaitoksen intranet-sivujen päivityksestä. Lisäksi pyysimme Helsingin pelastuslaitoksen service deskiltä oikeuksia liittää materiaalia pelastuslaitoksen tietoverkon julkisiin kansioihin, joihin on pääsy vain lääkintämestareilla ja ensihoitolääkäreillä. Lupien hakemiseen kului noin kolme viikkoa, mikä viivästytti alussa työmme aloittamista.

Lupaprosessin jälkeen pääsimme aloittamaan julkaistavan materiaalin keräämisen. Materiaalin keräämisen käytimme Helsingin pelastuslaitoksen tietoverkkoa, johon on tallennettu paljon ensihoitoon liittyvää aineistoa. Lääkäriyksikön miehistön koulutukseen sisältyvää materiaalia saimme HUS:n ensihoitoyksikön sairaanhoitajalta Irma Tontcheviltä, joka on toiminut vastuuhenkilönä mm. HE10-miehistön koulutuksessa. Julkaisimme sivustoille myös ensihoitolääkäreiden luomia koulutusmateriaaleja, jotka liittyivät eri potilastyypin hoitamiseen ja ensihoitovälineiden käyttöön. Vuosien aikana on kertynyt paljon koulutusmateriaalia, jota lääkeluvalliset ovat luoneet, ja näistä julkaisimme mm. Ilkka Pulkkisen ja Heikki Maasalonen tekemän opinnäytetyön ”Perustason sairaankuljettaja hoitotason sairaankuljetusyksikössä”.

Kun materiaalia oli kerätty tarpeeksi, aloimme rakentaa sivustoa olemassa olleen suunnitelman mukaan. Tämän jälkeen näytimme rakentamaamme sivustoa lääkintämestari Esa Rantaselle ja mietimme yhdessä, miten sivut vastaisivat tässä muodossa lääkintäyksikön tarpeita sekä ideoimme uusia aiheita sivuille. Laadimme ensihoitolääkäreille ja HE10:n miehistölle sähköpostin, jossa pyydettiin antamaan kommentteja ja lisää ideoita sivujen suhteen. Annoimme ideoille ja kommentteille takarajaksi 16.3.2012. Uutena ideana tuli mm. ilmoitustaulun lisääminen sivustolle. Pidimme ideaa hyvänä. Kes-

kusteltuamme atk-tuen kanssa totesimme, että ilmoitustaulun tekninen toteutus on hankalaa. Nykymuotoinen päivitystyökalu rajaa muun pelastuslaitoksen henkilöstön tiedostojen lisäämisen sivuille. Pidimme helmikuun aikana myös opettajamme Nea Schohinin kanssa ohjaustilaisuuden, jossa kävimme läpi opinnäytetyön etenemistä.

Pelastuslaitoksen oma web-työkalu, jonka avulla sivuja rakennetaan ja päivitetään, osoittautui vaativaksi käyttää. Web-työkalun käytön omaksuminen vaati huolellista perehtymistä ohjeisiin ja ohjauskäyntejä asiantuntijan luona. Asiantuntija-apua saimme pelastuslaitoksen sisäiseen viestintään perehtyneeltä palomestari Mikael Siitoselta.

5.2 Sisältö

Sivujen sijainti määrättiin meille Helsingin pelastuslaitoksen lääkintäyksikön toimesta. Sivut sijaitsevat intranetissä täydennyskoulutuslinkin takana. Polku sivuille on seuraava: koulutus, täydennyskoulutus, lääkintä ja lääkäriyksikkö. Nämä linkit sijaitsevat selaimen vasemmassa reunassa. Emme pystyneet työssämme vaikuttamaan tähän rakentamiseen. Sivujen keskelle loimme kohdan, johon päivittäistä informaatiota lisätään. Tähän kohtaan on helppo ja nopea päivittää tärkeitä ajankohtaisia asioita. Sivujen oikeaan reunaan rakensimme omat linkit, joiden sisältöön pystyimme itse vaikuttamaan. Linkkien pääotsikot ovat: ajankohtaista, laitteet/läkkeet ja koulutus.

Ajankohtaista otsikon alle luotiin muutamia ajankohtaisia koulutuspaketteja happihoidosta ja postresuskitaatiohoidosta. Laitteet/läkkeet otsikon alta löytyvät ohjeet I-Statin, LP 15, Oxylog 3000 ja EZ-IO käytöstä. I-Stat on verikaasuanalysaattori, jolla saadaan muutamassa minuutissa nopeasti verinäytteenä mitattua esimerkiksi elimistön pH-pitoisuus. LP 15 on defibrillaattori. Oxylog 3000 on kuljetusrespiraattori ja EZ-IO on intraosseaalipora. Lääkäriyksikön lääkkeitä tehtiin listaus ja lisäsimme myös muita välineisiin liittyviä ohjeita kuten autonvaihtokaavakkeen. Koulutuslinkin alla sijaitsevat vuorokoulutuspaketit, hoitoprotokollat, torstai-meeting aiheita ja saku-ohjekansio.

Ajankohtaista	Laitteet/lääkkeet	Koulutus
• Onko happi haitallista akuuttihoiossa? • Postresuskitaatiohoito	• LP 15 • I-Stat • Oxylog3000 • EZ-IO • H10:n lääkkeet • Autonvaihtokaavake	• H10:n miehistön täydennyskoulutus • Vuorokoulutus • Torstai-meeting • SAKU-ohjekansio • Perehdytys hoitoyksikköön

Kuvio 2. Lääkäriyksikön intranet-sivuston sisältö (3.3.2012)

Lääkäriyksikkö toimii myös ensihoidon tutkimusyksikkönä, ja vuoden 2011 aikana on tutkittu mm. postresuskitaatiohoitoa. Lääkäriyksikössä suoritettuja tutkimuksia ja niiden tuloksia tulemme esittelemään sivustolla. Lääkäriyksikkö suorittaa monia hoitotoimenpiteitä, joita ei tehdä perus- tai hoitotason sairaankuljetuksessa, ja sivustolta löytyy näistä selkeitä ohjeita.

Helsingin pelastuslaitoksella hoitotason sairaankuljettajat luovat vuorokoulutuspaketteja miehistön koulutusta varten, ja tätä materiaalia käytimme apuna sivuston rakentamiseen. Kaikki sivustoille kerätty materiaali luetaan ensin lääkintäyksikössä, joten mitään materiaalia ei julkaista ennen kuin se on tarkastettu.

5.3 Ulkoasu

Sivujen ulkoasu ja rakenne on määräytynyt olemassa olevien säännösten mukaisesti. Pelastuslaitoksen sisäisten intranet-sivustojen sallittu grafiikka, tyyli ja rakenne on tarkasti määritelty. Näistä rajoituksista johtuen jouduimme tekemään useita kompromisseja sivujen graafisen toteutuksen suhteen. Emme pystyneet tekemään sivuille sellaista rakennetta kuin olisimme halunneet. Olisimme halunneet luoda sivujen pääsivulle enemmän linkitysmahdollisuuksia siten, että linkit olisivat näkyneet suoraan pääsivulla. Toiveenamme oli myös tehdä sivuista interaktiiviset, mutta tekninen toteutus estää ainakin toistaiseksi tämän, kuten esim. ilmoitustaulun tekemisen, johon koko henkilöstö voisi ilmoittaa tärkeitä asioita.

5.4 Ylläpito

Lääkäriyksikön sivujen sisällön laajuuden ja luonteen vuoksi ehdotamme, että sivujen ylläpitäjiksi nimettäisiin vastuuhenkilöt. Se takaisi sivustojen riittävän päivityksen ja kehittämisen. Intranet-sivustoja voisi kehittää tulevaisuudessa tekemällä esimerkiksi kyselyn henkilöstölle kuinka he toivoisivat sivustoa kehitettävän. Palautetta ja kehittämisideoita varten sivustolta pitää löytyä yhteydenottomahdollisuus vähintään sähköpostin välityksellä.

Lääkäriyksikkö toimii sekä koulutus- että tutkimusyksikkönä. Erilaisia uusia ensihoidon välineitä ja menetelmiä testataan lääkäriyksikössä. Sivujen tarkoituksena on levittää ajankohtaista tietoa esimerkiksi tämän tyyppisten tutkimusten etenemisestä ja tuloksista. Siksi olisi tärkeää, että sivuja päivitetään ahkerasti. Tehtävään pitäisi nimetä vastuuhenkilöt, joiden vastuulla on sivujen ylläpito. Ehdotamme henkilöiksi sivut opinnäytetyönään luoneita Jukka Heikkilää ja Mika Sirkkiötä. Monella ensihoidon AMK-linjan käyneellä ensihoitajalla on Helsingin pelastuslaitoksella vastuullaan jokin prosessi. Sivujen päivitys ja niiden kehittäminen voisi olla uudentyyppinen prosessi. Materiaali tulisi edelleen lääkäriyksikön toimesta. Sivujen päivittäjien tehtävänä olisi liittää ajankohtainen tieto sivulle siten, ettei tiedonkulussa syntyisi suuria viiveitä.

6 Eettisyys ja tiedon luotettavuus

Sana etiikka on peräisin Kreikan kielen sanasta ethos. Sanalla on kaksi eri merkitystä. Ensimmäinen merkitys viittaa totuttujen tapojen noudattamiseen. Toinen merkitys etikalle muodostuu yksilön itse tekemästä arviosta onko teko eettisesti oikein vai väärin. Ihminen tekee johtopäätöksen eettisestä oikeellisuudesta punnitsemalla tekonsa merkitystä ja seuraamuksia. Myös moraali liittyy läheisesti sanaan eettisyys tai etiikka. Toimissamme joudumme ajattelemaan myös muita ihmisiä ja toimintamme vaikutusta heihin. (Mäkinen 2006: 34.)

Nykyisessä informaatioyhteiskunnassa yksilön vastuu omista teoistaan korostuu, sillä internet perustuu tällä hetkellä hyvin pitkälle sananvapauteen ja sen ihannointiin. Ihannoidaan vapautta, mutta helposti unohdetaan vastuu. Tämän vuoksi internetistä on muotoutumassa ympäristö, jossa ei ole kunnollisia sääntöjä. Jotkin yritykset ovat

pyrkineet vaikuttamaan internetin sananvapauteen. Esimerkkinä Kiina, jossa on kehitetty ohjelmia ihmisoikeudellisille ja oppositiopoliittisille sivustoille opposition jäsenten jäljittämiseksi. Vaikka näissä tapauksissa sääntöjen luominen internetiin on koettu huonoksi, niin olisi sääntöjen luominen päämääränä sellainen, jonka eteen kannattaa tehdä töitä. (Mäkinen 2006: 206–207.) Tiettyjen sääntöjen ylläpitämiseen pienen yhteisön käyttöön tarkoitettu intranet on hyvä tiedonjakopaikka. Yrityksen käyttämä intranet on ympäristö, jonka käyttöä voidaan valvoa yrityksen taholta. Näin yritys pystyy kontrolloimaan hyvin tarkasti julkaistua informaatiota ja pitämään sisällön relevanttina.

Tässä työssä pääpaino eettisissä kysymyksissä liittyy Helsingin pelastuslaitoksen lääkäriyksikön intranet-sivujen sisältöön. Sivujen käyttö on rajoitettu siten, ettei kuka tahansa pääse muuttamaan informaatiota tai sen sisältöä. Sivujen päivitysoikeus tulee olla nimetyillä henkilöillä, jotta informaation julkaiseminen pysyy kontrolloituna.

Informaatio- ja koulutussivustona informaation oikeellisuudella on erittäin suuri merkitys, jopa potilasturvallisuuden kannalta. Informaation luotettavuuden takia julkaistava materiaali täytyy olla asiantuntijalähtöistä ja hyväksyttää lääkintäyksikössä ennen sen julkaisua. Sivujen ylläpitäjän tärkein tehtävä onkin pitää tieto ajantasaisena ja perehtyä julkaistavaan aineistoon ”väärän tiedon” välttämiseksi.

Sivuston sisältöön ja ulkoasuun liittyy myös tekijänoikeuskysymykset. Sivut on tehty vain Helsingin pelastuslaitoksen ja sen henkilöstön käyttöön eikä sivuja tai sen sisältöä ole tarkoitus levittää muiden vastaavien organisaatioiden käyttöön.

7 Pohdinta

Sivut on luotu pääpiirteittäin alkuperäisen suunnitelman mukaan. Sivut on julkaistu Helsingin pelastuslaitoksen intranetissä 3.3.2012, ja tähän mennessä saatu palaute on ollut positiivista. Tulevaisuudessa tulemme kehittämään sivuja parannusehdotusten perusteella. Tulevaisuudessa tulee olemaan todennäköisesti suuri tarve sivujen laajentamiseen hoitotason henkilöstölle ja muille pelastuslaitoksen työntekijöille. Haasteena tulee varmasti olemaan sivujen rajaaminen liian laajan sivuston välttämiseksi.

Ajan myötä asiasisältö vanhenee ja vaatii jatkuvaa päivitystä, jolloin laajan asiasisällön hallinta on haasteellinen tehtävä kahdelle henkilölle. Ylläpitäjiksi nimettyjen henkilöiden tulee jatkuvasti kouluttautua ja ylläpitää taitojaan intranetin sisällöntuottajina. Helsingin kaupunki järjestää intranetin sisällöntuottajakoulutusta, johon sivujen ylläpitäjien osallistuminen tulevaisuudessa on välttämätöntä.

Sivujen hyödyllisyyttä olisi hyvä arvioida muutaman vuoden päästä esimerkiksi tyytyväisyyskyselyllä. Tyytyväisyyskyselyn ja sivuston kehittäminen on aiheena laaja, minkä vuoksi se voisi soveltua tulevaisuudessa esim. ensihoitajaopiskelijan opinnäytetyön aiheeksi.

Sivujen tarkoituksena on helpottaa informaation hakemista. Nyt lääkäriyksikköön liittyvä informaatio on kerätty yhteen paikkaan, josta se helposti löytyy. Kehitettävänä jatkossa olisi luoda lyhyempi osoitepolku. Johtuen intranetin päärakenteesta emme tois- taiseksi ole voineet ratkaista tätä ongelmaa. Helsingin pelastuslaitoksen intranetin ulkoasua olisi meidän mielestämme hyvä miettiä tulevaisuuden tarpeita silmällä pitäen. Koko intranetin ulkoasun muokkaaminen on ymmärrettävästi kallis, vaativa ja aikaavievä operaatio. Sisällöntuottajia on tällä hetkellä useita.. Tämän seurauksena sivustoilla on paljon materiaalia ja jokaisella sisällöntuottajalla on omat toiveensa intranetin ulkoasun suhteen. Vanhan materiaalin poistamiseen tai päivittämiseen tulisi jatkossa kiinnittää huomiota, jotta sivustojen tiedot ovat luotettavia ja sivujen luettavuus pysyisi mielekkäänä. (Kortejärvi-Nurmi ym. 2008: 92–94.)

Lähteet

Alasilta, Anja 2000: Verkkoajan viestintä. Pieksämäki: Kauppakaari Oyj.

Alasilta, Anja 2002: Verkkokirjoittajan käsikirja. Helsinki: Infoviestintä Oy.

Enwald, Heidi 2008: Kehittämiskohteenä intranet: tapaustutkimus syöpäjärjestöistä. Informaatiotutkimus. 27 (2008). 4,2. artikkeli.

Haasio, Ari – Piukkula, Juha 2001: Oppiminen verkossa. Helsinki: BTJ kirjastopalvelu Oy.

Helsingin pelastuslaitos. Verkkodokumentti. 16.06.2011.
<www.hel.fi/hki/pela/fi/Ensihoito>. Luettu 22.11.2011.

Kortejärvi-Nurmi, Sirkka – Kuronen, Marja-Liisa – Ollikainen, Marja 2008: Yrityksen verkkoviestintä. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Mäkinen, Olli 2006: Internet ja etiikka. Helsinki: BTJ kirjastopalvelu Oy.

Shachtman, Noah 2000: E-learning moves out of the office. InformationWeek. 809 (Oct 23, 2000). 208–212.

Scharfe-Pretino, T. – Von Bacho, S. 2006: Nursing Intranet Web site: a critical communication tool. Journal of Nursing Care Quality. 21 (2). 104–109.

Sinkkonen, Irmeli – Nuutila, Esko – Törmä, Seppo 2009: Helppokäyttöisen verkkopalvelun suunnittelu. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Tiuttu, Kristiina 2007: Hoitohenkilöstö verkkoviestinnän käyttäjänä: sähköposti ja Intranet hoitohenkilöstön tiedonkulun välineinä. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos, pro gradu -työ.

Liite 1. Tiedonhaut elektronisista tietokannoista: hakusanat, tietokannat ja tulokset

Hakutermi	Tietokannat, aikarajaus ja löytyneet artikkelit (lkm)			
	Arto	Cinahl (Ebscohost)	Medic	ProQuest
	2000-2012	2000-2012	2000-2012	2000-2012
intranet	löyt: 46 hyv ots: 3 hyv abst: 1 hyv sis: 1 VAL: 1	löyt: 856	löyt: 1 hyv ots: 1 hyv abst: 1 hyv sis: 1 VAL: 1	löyt: 88 855
intranet AND communication	löyt: 1 hyv ots: 0 hyv abst: 0 hyv sis: 0 VAL: 0	löyt: 65 hyv ots: 4 hyv abst: 1 hyv sis: 1 VAL: 1	-	löyt: 46 440
intranet AND health AND communication	-	löyt: 21 hyv ots: 2 hyv abst: 1 hyv sis: 0 VAL: 0	-	löyt: 7 784
intranet AND paramedic*	-	-	-	löyt: 76 hyv ots: 5 hyv abst: 2 hyv sis: 1 VAL: 1

Taulukossa käytetyt lyhenteet:

löyt = löytyneet artikkelit, eli "osumat"

hyv ots = hyväksytty otsikon perusteella

hyv abst = hyväksytty tiivistelmän (abstraktin) perusteella

hyv sis = hyväksytty koko tekstin (sisällön) perusteella

VAL = valittu lähteeksi